GAZETA KRAKOWSKA

Nro 59.

Z KRAKOWA DNIA 23 LIPCA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Petersburga d. 18 Czerwca d. k.

Ministerya spraw zagranicznych i oświecenia publicznego poruczyły były w roku 1817 JW. Uwarów, sprowadzić z Paryża za pośrednictwem uczonego Barona Silwestra de Sacy dwóch uczniów szkoły tamteyszey języków wschodnich, celem dawania takowych w tuteyszym Uniwersytecie. W tymto zamiarze przysłani tu PP. Demange i Charmois otworzyli kurs pomienionych języków. Popisy publiczne tak w przeszłym iak i teraźnieyszym roku w obecności licznie zgromadzonych osób znakomitych i znawców literatury wschodniey odbyte, dowiodły tak gorliwości nauczycieli, iak znacznych postępów uczniów. Rzecz iest godna uwagi, że Professowie po dwuletnim tu pobycie takiey znaiomości mowy Rossyyskiey nabyli, iż w niey daią swe lekcyie języka Arabskiego i Perskiego, a wkrótce otworzy się kurs Tureckiego, a potem Ormiańskiego. Dla ćwiczenia się zaś w potoczney mowie Perskiey, iest przy Uniwersytecie tuteyszym Pers świątły i posiadaiący języki Europeyskie. Cesarz JMość w nagrodę gorliwości PP. Demange i Charmois ozdobił ich orderem S. Anny 3ciey klassy, a uczniom języków wschodnich nayłaskawiey nadać raczył nie małe przywileie i korzyści, które im po skończonych kursach w Wydziale spraw zagranicznych służyć będą.

Z Paryża d. 5 Lipca.

Pomiędzy wielu Deputowanemi otrzymał i Jenerał Tarayre pozwolenie do oddalenia się. Przy pożegnaniu Izby wywarł on cały swoy żal. Coż powiedzą nasi upoważniciele? Oto: " Pozbawiliście nas osobistey i druku wolności; na mieysce ustawy wolnego obioru, która była iedyną nasszą nadzieią, zaprowadziliście ustawę przywileiów; w r. z. przyrzekliście ulepszyć sąd przysięgłych i urządzenie municypalności; lecz nie dotrzymaliście słowa. Gdyby dziś nowy złoty Marca nastąpił, gdyby nastała woyna, czyliż niebylibyśmy tak od przyiacioł, iako i nieprzyiacioł zarówno wzgardzonemi? Rząd dla wstrętu większości Francuzów nie iest wstanie opiekować się nami, &c.,, — P. Labastide oświadczył; iż

fałszem iest, iakoby Rząd utracił przychylność ludu, bo cała sprzyia mu Francyia. — P. Cornet d'Incourt nazwał iego mowę rewolucyyną deklamacyią, którą on zakończył potępieniem całego budżetu. — Za iego przykładem poszedł P. Beauzejour i mowił przeciw zbytecznemu ubogacaniu wyższego Duchowieństwa, gdy tymczasem pracowici Plebani głod cierpią, i przeciw rozszerzaniu się Missyionarzów. (Szemranie na prawey stronie.) Wczoray P. Corcelles mowił w podobnymże sposobie, żaląc się szczególniey przeciw użyciu dóbr narodowych, które zostawić należało dla walecznych ludzi, którzy ie uzyskali. Lecz teraz Jenerał Wandei Bonchamp ma wyznaczoną z nich pensyią, a Wielki Jałmużnik Królewski nieiako listę cywilną, bo zabiera 100,000 Fr. Wdowa po Jenerale Moreau pobiera także pensyią, którey mąż lubo niegdy prowadził Francuzów do zwycięztwa, ale nie myślał iak Bajard, który umieraiąc sądził się za szczęśliwego, iż Hetman Burbon (który zbuntował się przeciw Franciszkowi I.) pod obcemi chorągwiami zwyciężał. — Hr. Castel-Bajac przypominał, iż Moreau przelał krew swoią za Króla. — Mowy P. Corcelles nie dozwolono drukować.

Trzynasto letni chłopiec, który obok oyca swoiego przypatrywał się graniu w kręgle, gdy kula wyskoczyła z kręgielni i trafiwszy go w głowę, na mieyscu zabiła. — Zabawa w sali Flory została w niedzielę smutnie przerwana. Młodzieniec znalazł w tem mieyscu dziewczynę, która iego miłością wzgardziła, z swem rywalem i zastrzelił się w ich oczach.

Pod Frejus zatrzymali niedawno zboycy wozową pocztę i przymusili 14 iadących podrożnych do wysiadzenia i położenia się na ziemi, gdy tymczasem woz plondrowali. Między innemi spotkał ten los Biskupa Asti. Lecz iadący konno człowiek wrocił się spieszno do Frejus po żandarmów, i zboycy przed ukończeniem swoiego rabunku uciekać musieli. Schwytano iuż trzech z nich z ich zdobyczą.

Między Włochami, i Angliią przewiiaią się teraz ustawicznie goncy, zapewne z powodu sprawy Królowey Angielskiey.

P. Clauzel de Coussergues, który iak wiadomo, oskarżył Xcia Decazes o wspólnictwo zaboystwa Xcia Berry, opuścił Paryż po przybyciu tego Xcia.

Od onegdaysza muszą mięszkańcy tuteysi podczas wielkich upałów polewać ulice przed swoiemi domami wodą.

W Arles na krzyżu Missyionarskim w rynku zawieszono d. 17 b. m. trzech kolorową chorągiew. Prezydent kazał ią zaraz odiąć i śledzą sprawcę tego czynu.

Królestwo Ichmość Wirtembergscy przeiechali d. 29 Czerwca przez Strazburg pod nazwiskiem Hrabstwa Teck do Genui.

Pamiętnik miasta Bearnais zawiera, iż P. Claverse teraźnieyszy właściciel domu w Pau, w którym urodził się teraźnieyszy Król Szwedzki, założyć kazał marmurową tablicę z następuiącym napisem: " Karol Jan Bernadotte, Król Szwedzki, powołany na tron iednomyślnym życzeniem Szwedów, urodził się w tym domu d. 26 Stycznia 1820. ,,

Prefektowie Sekwany, Isery, wyższey Marny i t. d. wydali okolniki ostrzegaiące mieszkańców przeciw zwodnicom

i buntowniczem mowom złemyślących ludzi.

— D. 8 —

Prawie codziennie bywa Xże Decazes u Króla. W krotce wyiedzie na swoie poselstwo do Londynu z tak świetnym orszakiem, z iakiem ieszcze żadne poselstwo Dworu Francuzkiego nie wystąpiło. Mowią, iż Król nakazał mu iak nayprędzey wyiechać, aby upadła pogłoska, że wniydzie znowu do Ministeryium Francuzkiego.

Jenerał Moreau poległemu w obronie Nadreńskiego szańcu 1801 Jenerałowi Abatuci kazał między Bazyleią i Huningen wystawić pomnik, lecz ten w r. 1815 zburzony został. Dla przywrócenia go zbiera teraz towarzystwo, na którego czele znayduie się Jenerał Rapp, składki.

Bawiący w Paryżu Amerykanie północni obchodzili d. 4 b. m. rocznicę swey niepodległości. Pomiędzy innemi zdrowiami spełniono: "Oyczyzny naszey, oby męzki iey wiek odpowiedział nadzieiom, które w młodości powzięła!" Lafayette nieopuścił tey uroczystości i wniosł zdrowie: "Wolności Amerykańskiey, oby w całey czystości utrzymała początkowe źrodło, które użyznic ma obe półkula!"

Z Madrytu d. 24 Czerwca.

Zdaie się, iż Stany niezawodnie dnia 9go Lipca rozpoczną swoie posiedzenia. Deputowani ziezdzaią się kupami. Wczoray odprawił tu uroczyty wiazd Jenerał Quiroga przy niezliczonym tłumie ludu, do którego w bramie miał mowę. Wysiadł do domu municypalności, gdzie pierwszy syndyk powitał go mową, i udał się potem do Króla. Tego wieczora dali przyiaciele dla niego wielki obiad, na którym nietylko władze, ale także 10 rzemieślników i 16 żołnierzy się znaydowało. Ostatni, dodaie iedno z pism tuteyszych, siedzieli pomiędzy Jenerałami, i przekonać się mogli o przedziwnych naszych teraźnieyszych urządzeniach, które w pewnych przypadkach nakazuią hierarchiczne posłuszeństwo, bez którego żadna społeczność ostać się niemoże; ale także w innych dozwalaią i przypuszczaią braterską równość. Uroczystość dnia tego zakończyła się wystawieniem teatralnem, podczas którego odspiewana została pieśń na pochwałę tego Bohatyra.

Officerowie pułku Cesarza Alexandra prosili Króla, aby rozkazał pociągnąć do sądu autora artykułu w gazecie La Ley, w którym odmalowanemi są iako ludzie niewiadomi i konstytucyynemu systematowi przeciwni. — Officerowie eskadry Kadyxkiey usprawiedliwiaią się przeciw zarzutowi, iakoby oni przyczyną byli niedostatku, który maytkowie cierpią, i że oni sami z powodu powszechnego nieładu w takimże znayduią się stanie.

Gazeta Miscelanea powstaie, że w niektórych kościołach znayduią się ieszcze krzesła, uprzywileiowane siedzenia i kobierce dla pewnych osób, które i w Swiętych mieyscach chcą się od innych różnić ludzi. W Kościele wszyscy powinni bydź chrześciianami, i władza tylko mieć mogą oddzielne siedzenia, ale nie osoby prywatne prawem rodu.

Dziennik Konstytucyyny zwraca uwagę policyi na zagęszczone kradzieże, a Dziennik Konserwator namienia o pe-

)1(

ruszeniach przeciwnych konstytucyi Nie zachodzi tu iednak obawa o przerwanie spokoyności w kraiu. Niektóre wprawdzie kupy oddalonych żołnierzy popełniaią rabunki; miasta Baiona i Marin musiały się znacznie tym kupom opłacić. Władze Asturyi przedsięwzięły dzielne przeciw nim środki; drogi w Andaluzyi nie są wprawdzie ieszcze zupełnie bezpieczne; ale wszystkie te poruszenia nie maią celu politycznego. Polegać zupełnie w tey mierze można na niepodlegaiących żadney censurze naszych dziennikach, które małe te zdarzenia wolno opisuią i obiaśniaią. Dwa tylko przedmioty są dla nas zatrważaiącemi, to iest skarb i Ameryka. Rząd zostaie prawie bez dochodów, a prowincyionalne junty, które aż do zwołania Stanów trudnią się wybieraniem podatków, nie wielkie maią wpływy. Co do Ameryki, wiemy, iż większa część Hiszpanów za morskich pragnie połączenia się z kraiem macierzyńskim; ale duma kilku woyskowych Naczelników trudną będzie do pokonania.

Józef Aycinena złożył Królowi d. 21 b. m. z powodu ożenienia się powinszowanie w imieniu miasta Guatimala (w południowey Ameryce) i zapewnił o nieskażoney wierności mięszkańców.

Z rozkazu junty zburzone bydź ma w Toledo tak zwane Brasiero de la Veja (gdzie ofiary Inkwizycyi palone były.) Wystawiony na tamteyszym placu słup sromotny dla Jana de Padilla zamieniony zostanie na pomnik pochwały (*) z napisem: " Pamiątce Jana de Padilla, Regidora Toledu, obrońcy wolności Hiszpańskiey w wieku 16 od współ-obywateli w r. 1820. „

Klub Lorencini iest prawie już nieodwiedzany.

W niektórych okolicach Hiszpanii żalą się na brak deszczu.

W Kadyxie uwięziony został Porucznik Redano za nieprzystoyne mowy przeciw konstytucyi i Jenerałowi Riego. Miał on także należeć do tamteyszey rzezi d. 10 Marca.

W Vittoria pełno znayduie się wychodniów Hiszpańskich, którzy z Francyi powrócili i wgłąb kraiu udać się nie mogą, poki Stany względem nich nie wyrzekną. Zbierane dla nich są składki.

Z Londynu d. 4 Lipca.

Dziś Hr. Harrowby zdał w wyższéy izbie w imieniu kommissyi następuiącą sprawę o znayduiących się w 4 zapieczętowanych zielonych workach papierach: — " Kommissyia przeyrzała z wszelką uwagą, iakiey tylko tak ważny przedmiot

(*) W r. 1520 z powodu wielkich względów, których przybyli do Hiszpanii z Rejentem Niderlandczykowie doznawali, i zdzierstw, których się podczas nieobytności Karola V. dopuszczali, wybuchnął w Kastylii, a naypierwey w Toledo rokosz. Mięszkańcy innych miast poszli za tym przykładem, dopuszczali się różnych zdrożności i zawarli pomiędzy sobą ligę, Junta Sancta, zwaną. Przyszło do formalney domowey woyny, którą Wicekról i Kardynał Adrian z Utrechtu (potem Papież) za pomocą kilku Grandów uśmierzyli, i Padilla, iako Naczelnik S. Junty, stracony został. Zona Padilli Maria, odważna kobieta, broniła przeszło rok po śmierci męża Toledu, i nakoniec przebrana po wieysku uszła z synem swoim do Portugalii.

mógł wymagać, złożone iey dowody, i znalazła, iż zawieraią w sobie przytoczenia, które iednostaynemi poparte są świadectwy wielu osób, znayduiących się w rozmaitem położeniu życia i w różnych częściach Europy; przytoczenia, które mocno honor Królowey naruszaią. Obwiniona bowiem w nich iest o cudzołozkie związki z cudzoziemcem, który początkowo zostawał w iey usługach, i o ciągłe rozpustne życie, które ani iey dostoyności, ani położeniu nie przystało. Gdy te obwinienia nietylko honor Królowey, ale także powagę korony, moralne uczucia i honor kraiu obrażaią, przeto uznała kommissyia za rzecz konieczną, aby przedmiot ten był uroczyście dochodzony. Sądzi zaś, iż to naydokładniey przez prawne postępowanie uskutecznionem bydź może, nad którego potrzebą szczerze ubolewa.,, — Lord Liwerpool oświadczył potem, iż iutro wniesie stosowny do powyższego zdania sprawy bil, dodaiąc, iż starać się będzie zachować w nim wszelką przystoyność dla wysokiey obwinioney Osoby. — Lord Grey: Protestuię się powtornie przeciw niesłusznemu temu postępowaniu, które krzywdzi obwinioną Osobę. Wyższa izba wyznaczyła kommissyią i taż izba ma potem bydź sędzią! Jestże to słusznie? Nigdy ieszcze przeciw żadney z Królewien nie wniesiono strasznieyszych obwinień. Lecz sąż udowodnione? Od wielu lat przypatrywali się Ministrowie postępowaniu Królowey, i teraz z naywiększą wzgardą czynią iey obwinienia, wystawiaią powagę korony na ohydę i nadweręzaią bezpieczeństwo kraiu. Zwłoki nie można teraz Królowey radzić; bo gdy skaradny rapport udzielony iuż światu został, zwłoka byłaby dla niey szkodliwą. Lecz iakże niedokładny iest ten rapport! Nie wymieniono nawet w nim człowieka, z którym Królowa popełnić miała cudzołoztwo. Czyliż sprawiedliwość nie wymaga, aby Królowey Jmci udzielonemi były obwinienia, iako też imiona światków, na których się te opieraią? —— Hr. Harrowby: Jeżeli dotychczasowe postępowanie iest nie słusznem, tedy wina spada na wszystkich Lordów. Aże oskarżona Osoba tak mocno nalegała o sądowe dochodzenie, nie mógł zatem inny wypadek nastąpić i Ministrowie nie mogą iuż wstecznego uczynić kroku. Gdyby Królowa była zezwoliła na mieszkanie za granicą, bez przerywania spokoyności kraiowey, tedy zaraz byłaby nastąpiła ugoda. — Hr. Carnarvon: Niechay Ministrowie patrzą na lud i zapobiegaią temu wszystkiemu, coby zaburzenie zrządzić mogło. — Hr. Grey: Dawniey uważali Ministrowie nieszczęsne stosunki pomiędzy wysokiemi Osobami, iako niezgodę między rodziną, do którey Lordom nie należało się mięszać, a teraz, gdy Królową o cudzołoztwo obwinili, chcą iey na koszt narodu 50,000 Fs. rocznie wyznaczyć, ieżeli zechce za granicą mięszkać. —— Lord Liwerpool: Ministrowie wszystkich dołożyli starań, aby uniknąć publicznego dochodzenia; lecz teraz nie pozostała iuż inna droga. Jakkolwiek wielkie iest złe, zdaie się iednak, iż krok, który się teraz przedsiębierze, iest naymniey szkodliwym. — Lord Holland: Postępowanie Ministrów iest nader niestałe i nie bezpieczne. Chcą oni wciągnąć członki izby do wspólney odpowiedzialności; lecz nayuroczyściey protestuię się przeciw te-

mu.

Pogłoski o ponowieniu układów do zgody, utraciły wiarę po odczytaniu rapportu o znayduiących się w zielonych workach papierach. Publikum nie przestaie iednak okazywać Królowey naywiększego przywiązania.

W piątek oddany Królowey został przez reprezentantów w parlamencie adress od miasta Jorku. W odpowiedzi nań wyraziła między innemi: że tayni Radcy Królewskiey są zarówno iego iak iey nieprzyiaciołmi. — W sobotę złożył iey P. Brougham adress od mięszkańców Preston. Potem poiechała do Blackheath, a powracaiąc z tamtąd przez miasto, wysiadła do sklepu Ławnika Wood. Poznawszy ią lud, wyłożył konie i zaciągnął ią do iey mięszkania. Wczoray oddał iey Jenerał Wilson adress od Southwark, na który ustnie odpowiedziała, lecz obiecała tę odpowiedź na piśmie oddać. Co pochodzi z tey przyczyny, iż P. Brougham dla słabości zdrowia na wieś odiechał. Nakoniec i Lord Prezydent złożył iey adress od korporacyy Londyńskich, na który iak nayuprzeymiey odpowiedziała. Naiądącego do Królowey Lorda Prezydenta rzucało pospólstwo kamieniami i błotem. Nienawiść przeciw niemu, iako stronnikowi Ministrów pomnożyła okoliczność, iż podczas ostatniego zgromadzenia obywatelów sprowadził na przypadek zaburzenia oddział gwardyi, co wzięto, iakoby żołnierzami chciał obywateli ustraszyć, aby nie uchwalali adressu do Królowey. Jakoż przez całą drogę do Królowey krzyczał na niego lud: "Zołnierze idą! Wstydź się Prezydencie!"

Gdy obywatele na zgromadzeniu uchwalili Ławnikowi Wood podziękowanie za iego przywiązanie do Królowey, zapewnił ich, iż ma w ręku wiele dowodów za Królową, ale ich nie ogłosi, aż będzie tego potrzeba, i oświadcza im tylko, iż Królowa więcey kraiu nieopuści.

Dziś odbywa się w obecności PP. Burdett i Hobhouse zgromadzenie w Westminsterze dla uchwalenia adressu do Królowey. P. Thelwall podał doń niego proiekt, w którym, iak gazeta Goniec wyraża, więcey iest wzmianki o reformie parlamentu, niżeli o Królowey.

Gazeta Morning-Chronicle zawiera artykuł następuiący: — "Jest to rzecz nie małego zadziwienia, iż Ministrowie w teraźnieyszem położeniu rzeczy myśleć mogą o koronacyi. Od iednego do drugiego końca kraiu ieden tylko głos słyszeć się daie pomiędzy wysokiemi i nizkiemi, bogatemi i ubogiemi klassami ludu, że Królowa iest skrzywdzoną. Powszechny ten głos musi Ministrom bydź wiadomy; lecz mało znać muszą charakter ludu, kiedy sądzą, iż papiery w zielonych workach, ich bil oskarżenia, &c. osłabią wierzenie w niewinność Królowey i nienawiść przeciw iey uciemiężcom. Koronacyia iest potrzebną, ale niema nagłości, aby koniecznie teraz nastąpiła. Zmarły Król koronował się dopiero w 13 miesięcy po swoim na tron wstąpieniu. Gdy przeto obrządek ten odwledz się może, powinniby go Ministrowie aż do ukończenia sprawy z Królową odłożyć lub też zawiesić sprawę Królowey aż po odbyciu koronacyi. Lecz postanowione iuż iść przeciw uczuciom ludu, i dla tem pewnieyszego dopięcia swo-

iego celu wprowadzą znaczną siłę woyskową do stolicy. Spodziewamy się, iż iakiebądź kolwiek będą uczucia ludu, pamiętać iednak zawsze będ ie co sobie i swoiemu charakterowi iest winien, i lubo zalecamy ludowi spokoyne i przystoyne postępowanie, nie możemy iednak zamknąć oczu na niebezpieczeństwo, na iakie Ministrowie Monarchiią wystawiaią. Zdaje się, iż wzięli sobie za wielki cel zniszczyć wszelkie uszanowanie ludu dla korony. Mówią o Jakobinach, lecz czemże są usiłowania Jakobinów na przeciw Ministrowskim? Koronacyia ma zwiększyć moc tronu i lepiey spoić związek tronu z ludem; ale Ministrowie usiłuią wystawić światu widok, w którym Król otoczony będzie nieukontentowanym i szemrzącym ludem, którego zapęd wstrzymywać tylko będzie wielka siła woyskowa; pozbawiaią Monarchę tego, co go iedynie potężnym czyni, to iest miłości i przychylności ludu. Przez przywiązanie do konstytucyyney Monarchii naszego kraiu nie mogliśmy się od tych uwag wstrzymać. Nie przeznaczamy ich dla Republikanów; lecz wielbiciele Rzeczypospolitey cieszyć się będą, że tak daleko rzeczy zaszły, iż przez nieiedność między Królem i ludem zmnieyszyła się potęga korony. Pragniemy iednak dla dobra samego ludu, aby uszanowanie dla korony było utrzymane, i dla tego naganiamy tó, co zdaniem naszem obruszyć może lud przeciw koronie.„

Izba niższa uchwaliła wczoray w taynym wydziale wniesione przez Lorda Castlereagh powiększenie pensyy niektórym Xiążętom krwi Królewskiey. —— Lord Hamilton uczynił uwagę, iż Ministrowie zapominaią o Królowey i nic dla niey nie żądaią. Lecz Lord Castlereagh odpowiedział na to: że sam Król obmyślił tymczasowo środki, aby iey na pieniądzach nie zbywało dla prowadzenia swey sprawy. — Daley uchwaliła izba rozmaite summy na służbę kraiową i 105,000 Fs. na koszta koronacyi. — P. Crevey naganiał, iż koronacyia, która nie ma przepisanego czasu, właśnie w tey chwili odbywać się będzie niiako radośna uroczystość, kiedy Królowa będzie kryminalnie sądzona. —— P. Lushington radził, aby z powodu teraźnieyszego zburzenia umysłów odłożoną została. Gdy przepych wyższych stanów iaśnieć w tym dniu będzie, lud ubogi nie będzie może miał za co chleba kupić, i to powiększyć może nieukontentowanie. —— Lord Castlereagh odpowiedział na to: iż koronacyia wielu klassom ludu przyniesie wiele zarobku. Wszystko iest oddawna przygotowane; obecność i położeniei Królowey nie może bydź na przeszkodzie, ażeby Król przepisaney prawem przysięgi nie wykonał.

Były Hiszpański Ambasador, Xiąże St. Carlos, odiechał ztąd wczoray do Madrytu. Lubo z wielu bawiącemi tu współziemkami swoiemi nie zgadzał się co do politycznych zdań, tak wiele im iednak czynił przysług, iż żaluią iego odiazdu.

Xiężna Jorku lubo ieszcze iest bardzo słaba, przychodzi iednak iuż do zdrowia.

Na rusztowaniach, które na cmentarzu kościoła Westminsterskiego porobione są dla chcących widzieć uroczystość koronacyi, poprzybiiane są ostrzeżenia, iż

tylko za biletami wchodzić tam będzie można, i naymnieysza cena za iedno siedzenie iest 20 gwineów.

Wczoray popołudniu wyiechał Król w towarzystwie P. Bloomfieldj pod zasłoną oddziału ułanów do pałacu Hampton - Court, gdzie kilka dni zabawi.

Podług listów z Kurasao pod d. 12 Maia, wiadomość o zaprowadzeniu konstytucyi w Hiszpanii wzbudziła w powstańcach Wenezueli chęć wrocenia pod panowanie Hiszpanii, byle tylko mieli dostateczne zaręczenie swoich swobod.

List zaś z Puerto - Cabello pod d. 2 Maia donosi, że Kongres Angostury wysłał do Hiszpańskiego Jenerała Arana dwoch deputowanych z oświadczeniem mu, iż skoro tylko Karakas zaprzysięże konstytucyią tey Rzptey, gotową ona iest uznać zwierzchność Hiszpanii. Jenerał Arena miał zatrzymać deputowanych u siebie, a o ich zleceniu uwiadomił zaraz naczelnego wodza woysk Królewskich, Jenerała Morillo.

W Kurasao spodziewaią się, iż tak dawno przerwana spokoyność w prowincyiach południowey Ameryki w krotce przywroconą zostanie i handel tam znowu zakwitnie.

Z Stambułu d. 10 Czerwca.

Uzbraiania przeciw Ali Baszy Janiny czynione tu są z wielkim pośpiechem. Niedawno wysłano ztąd do woyska przeciw niemu przeznaczonego dwa pułki artylerzystów z 15 działami, a w krotce kilka podobnychże odziałów ma ieszcze bydź wysłanych. Mowią, iż Mahmut Bey mianowany będzie Baszą trzytulnym i naczelnym dowodcą ciaśnin, które Ali Basza wzbrania się oddać.

Dnia 8 b. m. zaszła odmiana w Ministeryium tuteyszem. Nischandschi (Sekretarz stanu do podpisów Sułtana) Hassan Tahsin Efendy, został oddalony i urząd iego otrzymał Hamid Bey, który przed kilku laty przeznaczony był na posła do Londynu.

W. Sułtan, który zdaie się mieć upodobanie w budownictwie, kazał niedaleko Pera będący Galata seray przerobić, rozszerzyć i wyższemi murami obwieść. Do tego niedawno ukończonego i prawdziwie gustownego gmachu udał się d. 30 Czerwca pierwszy raz inkognito bez zwyczayney parady.

W stolicy tuteyszey i iey okolicach pokazuią się znowu ślady morowego powietrza. Od 3 dni umarło na nie kilkanaście osób w Pera i szpitale zaczenaią się zarażonemi zapełniać.

Z Włoch d. 3 Lipca.

J. Ceserzewicowska Mość Arcyxiąże Rainer, Wicekról Lombardzko - Weneckiego królestwa, z wysoką swoią Małżonką Franciszką, z domu Sabaudzko - Carignan, odprawili uroczysty wiazd do Medyiolanu przy radosnych okrzykach licznie zebranego ludu na wszystkich ulicach i placach.

Rozchodzi się pogłoska, iż Król Sardyński chce kraiom swoim na stałym lądzie (Sabaudyi, Piemontowi i Genui) nadać taką samą reprezentacyyną konstytucyią, iaką wyspa Sardynii od niepamiętnych czasów posiada.

Xiąże Sasko - Gotayski posłał Oycu S. wielki obraz, wystawiaiący iego powrot do Rzymu w r. 1814 ręki P. Grosi, tayneg Radcy i Dyrektora zbioru kunsztów tego Xięcia, który Oyciec S. z naywiększą przyiął wdzięcznością.

DODATEK DO Nro 59. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 23 LIPCA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Wiednia d. 14 Lipca.

J. Cesarzewicowska Mość Arcyxiężna Klementyna, Xiężna Salerno, przybyła tu onegday w pożądanem zdrowiu z Persenbeug i wysiadła do letniego Cesarskiego zamku Schoenbrunn. Nayiaśnieysi Cesarstwo powrocą tu z tegoż mieysca w przyszłym tygodniu.

JO. Xże Metternich powrocił tu zeszłey nocy z swey do Czech podroży.

Nadzwyczayny Ambassador Szaha Perskiego, Mirza Abul Hasan Chan, przybył tu powracaiąc do Teheran, i po kilku dniach przedsięweźmie dalszą swoią podroż przez Petersburg.

Z Hagi d. 8 Lipca.

Na tego roczne ćwiczenia stanie w iesieni pod Turnhut 17 bataliionów piechoty obozem.

Roboty nad umocnieniem twierdz naszych nad Mozą i nad granicami Francuzkiemi odbywaią się z naywiększem pośpiechem. W samem Mastrychcie pracuie codziennie do 1500 ludzi. Nad leżącym na wysokiey skale zamkiem Huy pracuie codziennie do 800 ludzi, który stanie się nader warownem mieyscem. Około Namuru zwolniały cokolwiek roboty, ale zato idą szypko około Charleroy, i w krotce wały tamteysze osadzone będą licznemi działami. Około Gandawy stawiaią także pięć nowych bastionów.

W Bruxelii wyszło teraz programma obchodu 50letniego Jubileuszu SS. Sakramentów. Uroczystość ta trwać będzie od 10 do 30 Lipca r. b. D. 19, 25 i 28 odbędą się wielkie po mieście processyie z tryumfalnemi wozami, &c. iak na przykład: siedmiu olbrzymów; Dama na koniu; dwa łabędzie niesione, wystawuiące Amora i Hymena; 6cio konny woz powietrza, na którego przodzie i tyle siedzieć będą znakomite osoby; dwa krokodyle, które niosą Egipcyan i inny Afrykanin; woz ziemi; dwa delfiny niesione przez Naiadów; woz wody; Orzeł i tygrys; dwa lwy; woz ognia; dwie sereny; woz kunsztów. Wszystkie domy, około których przechodzić będzie processyia, będą pięknie przybrane i wszystkie mieysca do zabaw przez całą noc otwarte.

Z Sztokólmu d. 4 Lipca.

D. 1 b. N. Król wyiechał z Królewicem Następcą tronu do Norwegii. Za powrotem ztamtąd zwiedzić ma kąpiele przy Sperlingsholm w prowincyi Halland.

Słychać, iż wyznaczona bydź ma kommissyia, dla wypracowania planu skarbu dla następuiącego Seymu.

Z ukontentowaniem dowiaduiemy się z urzędowego doniesienia, iż na otworzonym niedawno kanale Södertelie krąży iuż znaczna liczba kraiowych statków.

Z Hamburga d. 10 Lipca.

Wczoray w wieczór przybył tu pierwszy okręt z $56\frac{1}{4}$ beczkami świeżych Hollenderskich śledzi.

Od wczoraysza nastąpiło u nas ciepleysze powietrze. Dziś w południe mieliśmy 21 stopni ciepła.

Od brzegów Menu d. 8 Lipca.

Z powodu nizkiey ceny zboża odłożona została sprzedarz 200,000 szeflów w Królestwie Wirtembergskiem skarbowego żyta do dalszego czasu.

Lekarz Löning, brat Aptekarza, który chciał Prezesa Nassauskiego Rządu zabić, odzyskał nakoniec swoią wolność, ale zdrowie iego znacznie nadwerężone zostało. Pastorowie Snell i Damby są także od Nassauskiego Rządu uwolnionemi, ale ieszcze do urzędowania nieprzywroconemi.

W powiecie Landsberg pokazały się znowu ślady fanatyczney sekty Peszeliana. Jedna z byłych zakonnic została z tego powodu uwięzioną.

Izraelici w Karlsruhe zaczęli od 23 Czerwca odbywać swoią służbę Bożą w ięzyku Niemieckim.

Bawiący w Wenecyi Grek otrzymał od Lorda Biron do przełożenia ieszcze w rękopismie nowe iego poema: "O losie miasta Pargi."

Pisma Angielskie zawieraią wiadomość pod dniem 9 Maia z Newfoundland, że cała ta wyspa otoczoną została ogromnemi massami lodu, tak iż połów ryb był przerwany. Podobieństwem iest, iż te massy spłynęły od bieguna północnego i przez ztopienie się oziębiły powietrze morza Atlantyckiego, które przez ciągłe zachodnie i północno zachodnie wiatry zaniesione zostało do Europy, i to iest zapewne przyczyną zimna, którego od początku bieżącego miesiąca doznaiemy.

Podróż P. Buodich do znakomitego Królestwa Aschantysów, w Ameryce.

Wszczęła się była niedawno zacięta woyna między teraźnieyszym Królem Aschantysów Appia-Nanu i tak nazwanemi Fentysami, pod opieką osady Angielskiey zostaiącemi. Appia-Nanu spustoszył i zniszczył ziemię nieprzyiaciół swoich, a postępy iego tak były świetne i bystre, iż twierdza nawet Angielska w oczywistem była niebezpieczeństwie. Mniey iednak ufaiąc pomyślności swego oręża, zaniechał oblężenia i zgodził się weyść w układy i związki handlowe z Anglikami, na złotym brzegu osiadłemi, oświadczaiąc przytem chęć oglądania Posła Angielskiego w swoiey stolicy. O czem gdy się dowiedział rząd W. Brytanii, natychmiast wysłał poselstwo do stolicy iego w Kumasz. Składało się to z Rządców Akenskiego i St. Dzemskiego, należał do niego także P. Buodich, który tę podróż opisał; doktor Fedli i P. Houdchinson. Stanąwszy w stolicy, Poseł Angielski w naygrzeczniéyszych wyrazach powitał Jego Murzyńską Mość, otoczonego licz

nym a bardziey ieszcze śmiesznym orszakiem. Poseł starał się w oczach tego despoty wyrazić wielkość i potęgę Anglii, niemniey też iey światło, którego tak ochoczo innym udziela narodom. Wysłuchawszy cierpliwie tey mowy Appia-Nanu rzekł: "Wierzę temu, że przechodzicie nas daleko w przemyśle i sztukach; lecz wewnątrz Afryki iest naród Kochski, który względem nas tak iest nieoświecony i ciemny, iak my względem was. Z tem wszystkiem ani ieden z poddanych moich za nicby nie opuścił swey rodzinney ziemi dla tego tylko, aby póyść i oświecać naród ów ciemny. A wy chcecie wnas wmówić, że iedynie dla oświecenia nas opuściliście wasze oyczyznę, odbyliście tak niebezpieczną podróż, i nakoniec oddaliście się w ręce moie, który wam mogę poucinać głowy. Z resztą ieśli wasz naród w rzeczy samey ma tak szlachetne zamiary, czemuż w Indyiach zupełnie inaczey postąpił? „ —— Pomimo iednak wszystkich tych i tym podobnych oderw, starania P. Buodich naypomyślnieyszy wzięły skutek; zawarł bowiem wcale korzystny traktat handlowy i ułatwił związki przyiacielskie między Anglii i Królem Aschantysów. To Królestwo dwa razy iest tak wielkie iak Szkocyia i do miliiona rachuie mieszkańców. Woysko liczy 200,000 żołnierza. Rząd iest w ręku rodziny Królewskiey i naczelników woyska. Aschantysowie wierzą w naywyższą Istotę i życie przyszłe; lecz cała ich religiia składa się z zabobonnych podań Maurów i Murzynów. P. Buodich iednak mniema, iż niepochodzą od żadnego z tych narodów, ale raczey są szczepem dawnych Etyopiyczyków, którzy będąc uciskani w oyczyznie swoiey przez Egipcyianów (630 lat przed Herodotem) częściami przenosili się ze wschodu na zachód. Nadto, są między niemi sekty nieużywaiące do pokarmu niektórych rodzaiów mięsa. Zabiianie ludzi na ofiarę iest u nich dosyć często używane, a naybardziey podczas wielkich i uroczystych obchodów. Na nieszczęście te ofiary w miarę zmnieyszania się handlu niewolnikami, powiększaią się. Właściciele niekontenci z zniesienia tego handlu, zabiiaią na ofiarę bożyszczom swoim, tysiące niewolników, których więcey przedać nie mogą. (Pewny Kapitan Duński opowiada, iż podczas bytności swoiey w Afryce, był świadkiem iednego z podobnych okrucieństw: Władca ieden rozkazał stawić przed sobą kilkaset niewolników i obróciwszy się do Europeyczyków rzekł: "Patrzcie iakie skutki wasza ludzkość sprawuie! „ Dał znak i nieszczęśliwi ieden po drugim padli pod mieczem katowskim.) Teraz można się zapytać: co iest lepiey dla nieszczęśliwych Murzynów: czy umrzeć z ręki tyrana, lub pędzić nieszczęsne życie w niewoli? Kary u Aschantysów są nader okrutne. Zaraz po przybyciu swoiem do tego Królestwa, widział P. Buodich, iak prowadzono na karę śmierci iednego z przestępców. Przed wyprowadzeniem ieszcze z więzienia oderznięto iedno ucho winowaycy i drugie także, lecz to wisiało na kawałku skóry, a pierwsze niesiono przed nim; przez oba policzki przetknięty był nóż tak sztucznie, iż usta koło niego robiły dwa zera, grzbiet nieszczęśliwego, był nożem pokraiany, w obu ramionach także były utkwione noże, a powróz na którym go prowadzono, przeciągniętym był przez nos.

(*Z Dziennika politycznego Hamburskiego.*)

DONIESIENIA

Wydział Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości w Senacie Rządzącym, Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Dopełniaiąc Uchwały Senatu Rządzącego pod dniem 16 Lutego r. b. do Nru. 491 zapadłey zawiadomia handluiącą Publiczność, iż Senat Rządzący przychyliwszy się do prośby przez Dziedzica Kolonii Alwerni do siebie wniesioney w ninieyszey, zezwolił na zmienienie terminów w których się dotąd tamże na mocy Przywileiu przez Nayiaśnieyszego niegdy Stanisława Augusta Króla Polskiego nadanego Targi odbywały i w skutku tego udzielił Dziedzicowi Kolonii Alwerni inny przywiley, z mocy którego Targi wspomnione nie iuż w terminach Dziennikiem Rządowym pod N. 307 w dniu 3 Lutego ogłoszonych, lecz co trzeci Czwartek każdego miesiąca odbywać się maią.

W Krakowie dnia 18 Lipca r. b.

Hoszewski
Darowski.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Gdy licytacyia publiczna sprzedarzy na dziedzictwo domów Akademickich pod Nr. 274 przy ulicy Gołębiey i 309 przy teyże ulicy i Wiślney narożnie stoiącego w dniu 20 b.m. w Wydziale Dochodów Publicznych tentowana dla braku konkurrentów skutku nie odebrała, przeto nowy termin do odbycia teyże na dzień 2 Sierpnia r. b. godzinę 10 z rana naznacza się. Sprzedarz tych domów nastąpi pod temiż samemi warunkami, iakie w części iuż Dziennikiem Rządowym z dnia 8 b. m. Nr. 25 ogłoszone zostały to iest: iż licytować chcący złoży 10 część summy szacunkowey na vadium; co do Domu Nr. 274 któren przez w sztuce biegłych oszacowany iest na Złp. 3799 gr. 5 pierwsza połowa Summy z Licytacyi wyniknąć maiącey zapłaconą bydź będzie winna w czternastu dniach od zawiadomienia plus licytanta o zatwierdzeniu Aktu licytacyi przez Senat Rządzący, druga zaś połowa będzie wypłaconą w przeciągu 4ch następnych lat, to iest tak, aby nabywca co rok iedną czwartą część z tey drugiey połowy z procentem opłacił; zaś co do domu N. 309, który oszacowany iest na summę Złp. 5954 gr. 7 pierwsza połowa summy szacunkowey tak iak wyżey w 14 dniach winna bydź wniesioną do Kassy Główney, druga połowa pozostanie przy Realności do lat 6ciu, od którey procent pięć od sta nabywca co rok płacić będzie obowiązany, inne warunki odczytane będą Konkurrentom w czasie licytacyi, przed którą wolne są zawsze do odczytania w Biórze Wydziału Dochodów publicznych. W Krakowie d. 20 Lipca 1820.

Kucieński.
Gadomski, S. W.

Niżey popisany ostrzega Prześwietną Publiczność, iż gdyby kto ustępował Karty na 1752 Złp. na rzecz podpisanego, aby tey nikt nie nabywał, gdyż iest zmyśloną. — W Oświecimie d. 20 Lipca 1820.

X.. *Lgocki, Prob. Ośw.*

Prezes Sądu Appellacyine Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stósownie do przepisu Art: 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swoim z dnia 17 Czerwca 1819 na powodztwo Zofii z Maniow Ciemięgziny, Włościanki wsi Krowodrzy pod Krakowem zamięszkałey wydanym nakazał śledzenie nieprzytomności iey męża Benedykta Ciemięgi, przeszło od lat 4 w mieyscu ostatniego zamięszkania swego nieprzytomnego, żadney o sobie wiadomości nie daiącego, poleciwszy dochodzenie nieprzytomności tegoż Benedykta Ciemięgi Sądowi Pokoiu W. M. Krakowa Okręgu Igo.

W Krakowie dnia 1 Lipca 1820 roku.

Nikorowicz,
Raubach Sekr: S. Ap.